

Materialismi, idealismi ja skitsofreeninen ajattelu: lyhyt kommentti Hannu Lauermalle

Lienee hyödytöntä jatkaa ajatusten-
vaihtoa koska ajatukseni menevät ris-
tiin kollega Lauerman kanssa ja edus-
tan vähemmän biologista näkemystä
ihmismielestä kuin hän. Haluan sil-
ti oikaista muutaman Lauerman vas-
tineen väitteen ennen kuin lopetan
omalta puoleltani tämän ontuvan
”dialogin”.

Ensiksi: en yritä monistina kumo-
ta mitään fysiikan lakeja. Se, ettei jo-
tain voida selittää fysiikan laeilla ei
merkitse, että olemassa olevat lait ku-
moutuisivat. Luotan siis fysiikan op-

peihin, joita ilman mitään vakuutta-
vaa pohjaa mielen toiminnalle ei voi-
da rakentaa. Mutta merkitystajunta ei
nyt vaan ole nykyfysiikan opeilla seli-
tettävissä, ainakaan vielä. Koneeseen ei
ole saatu henkeä, valitettavasti. Ja mer-
kitystajunta näyttölee ratkaisevaa roo-
lia ihmisen reagoidessa ympäristöönsä
ja erottaa hänet muista olennoista evo-
luution huipuksi.

Toiseksi: ”skitsofreeninen” ajattelu
ei mielestäni rajoitu vain skitsofreniak-
si nimettyyn sairauteen vaan – tarkoit-
taessaan jakomielistä ajattelua – sana
on käyttökelpoinen laajemminkin ja
ilmaisee silloin ajatuksen kaksijakoi-
suutta tai eheyden puutetta. En siis
yhdy Lauerman näkemukseen, että
se voitaisiin varata vain skitsofreniaksi
nimetyn sairauden piiriin kuuluvaksi
ilmiöksi. Jos Lauerma tuntee tästä it-
sensä loukatuksi – minkä vaikutelman
hänen kirjoituksestaan sain – niin hä-
nen kannattaisi miettiä miksi suhteut-
taa ko. asian itseensä.

Kolmanneksi: ainutlaatuinen mer-
kitystajuntamme kiistatta mahdollis-
taa ihmiselle sellaisen henkisyden, jo-

ta alemmilla evoluution tasoilla ei vie-
lä esiinny. Sen myös käytäntö varmis-
taa. Ja se mahdollistaa myös kaiken
ideologisoitumisen (tiedeuskovaisuu-
den) ulkopuolella pysymisen, oman
järjen käytön, jota Lauerma ei kohdal-
lani halua ymmärtää vaan pyrkii loke-
roimaan minut – ehkä saadakseen niin
otteen persoonastani. Näinhän viralli-
nen ja valtaa käyttävä psykiatria juuri
toimii ihmisen käytöstä kuvatessaan ja
diagnooseilla numeroidessaan.

Neljänneksi: psyko-fyysiseen ko-
konaisuuteen uskovana arvostan myös
materiaa ja idealisti olen vain sikäli, et-
tä uskon hengen voivan ohjata ainet-
ta mutta monistina en usko henkeen,
jota olisi ilman ainetta – en ainakaan
vielä.

Seppo K.J. Utria